17th INTERNATIONAL SPORT SCIENCES CONGRESS®

13th - 16th November 2019

Aska Hotel, Lara - ANTALYA / TURKEY

BOOK of FULL TEXT

TAM METİN KİTABI

www.sbk2019.org

ORGANIZATION SECRETARIAT

burkon

t:90 444 9 443

kongre@burkon.com

SCIENTIFIC SECRETARIAT

Dr. Süleyman Patlar

E-Posta : spatlar@gmail.com

Selcuk University

Faculty of Sport Sciences,

Konya-TURKEY

17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi

17th International Sport Sciences Congress

13 – 16 Kasım 2019, Aska Hotel, Lara - Antalya

13th – 16th November, 2019, Aska Hotel, Lara – Antalya, Turkey

TAM METİN KİTABI
BOOK of FULL TEXT

ISBN numarası: '978-605-68414-3-9'

DAVETLI KONUŞMACILAR

- Dr. Robert Schneider
  "Huzurlu uluslararası ilişkileri desteklemek için ahlaki olarak spor yapmak"
- Dr. Roger Maro Enoka
  "Çevresel sinirlerin elektriksel stimülasyonu ile sağlanan fonksiyonel kazanımlar"
- Dr. Antonio Paoli
  "Direnç antrenmanı uyumlarının moleküler temelleri: halterden miyozine"
- Dr. Nimet Haşıl Korkmaz
  "Değişen eğitim'de beden eğitimi ve spor nereye gidiyor?"
- Dr. Selda Bereket Yücel
  "HIIT herkes için uygun mu? Yüksek şiddetli interval antrenmanlara fizyolojik ve performans adaptasyonları"
- Dr. Semiyha Tuncel
  "Sporda meslek etiği: Doğruluk mu itaat mi?"
- Dr. Hayri Ertan
  "Üst Düzey Sportif Becerilerin Nöro-Mekanik Yöntemlerle Çözümlenmesi"
- Dr. Ian Jones
  "Sporda araştırma yöntemleri: Trendler ve gelecek olanakları"
- Dr. Ahmet Azmi Yetim
  "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Spor Örgütlenmesi ve Yönetimi"
- Dr. Suat Karaküçük
  "Boş Zaman: Bir Temel İnsan Hakkı"
- Dr. Nadhim Al Wattar
  "Sporda kendini nesneleştirme"
- Dr. Bilge Donuk
  "Spor yönetim ve organizasyonlarında etik yaklaşımlar"
- Dr. Fevziye Hülya Aşçı
  "Sporda Pozitif Psikoloji: Optimal Performans Duygu Durumu"
- Dr. Salih Pınar
  "Sağlıklı yaşamdan sportif performansa giden yolda fittness antrenman modeli"
- Dr. Jørn Wulff Helge
  "Maksimum yağ oksidasyonu; Sağlık ve performans için çıkarımlar"
- Dr. Sadi Kurdak
  "Egzersizde karbonhidrat metabolizması ve diyabetes mellitus"
- Dr. Tahir Hazır
  "Elit Sporcularda Gen Performans İlişkisi: ACTN-3 ve ACE Gen Polimorfizm"
- Dr. Martin Roderick
  "Profesyonel sporcular, spor bilimleri ve artan sporcu sağlığı sorunu: Üst düzey sporda iş gücü organizasyonunun incelenmesi"
- Dr. Alex J Y Lee
  "Nöromüsküler kontrol ve fonksiyonel performans"
- Dr. Gül Baltacı
  "Yaralanmaların Önlenmesinde Sürdürülebilir Rehabilitasyon: Üst Ekstremite"
- Dr. Hayri Baran Yosmaoğlu
  "Yaralanmaların Önlenmesinde Sürdürülebilir Rehabilitasyon: Alt Ekstremite"
- Dr. Derya Özer Kaya
- "Yaralanmaların Önlenmesinde Sürdürülebilir Rehabilitasyon: Omurga"

- Dr. Ali Erdoğan
  "Yaralanmalardan Korunmada Yeni Stratejiler: Bilimin Ardındaki Teknoloji"
- Dr. Metin Ergün
  "Yaralanmadan Koruyucu Programlar Gerçekten Etkili mi?"
- Dr. Cengizhan Özgürbüz
  "Yaralanmalardan Korunmada Sensorimotor Sistem Uygulamaları"
- Dr. Gıyasettin Demirhan
  "Hareketin Yarattığı Kültür ve Geleceğimiz"
- Dr. Uwe Pühse
  "Çocuk ve Ergenlerde Fiziksel Aktivite Müdahalelerinin Bilişsel ve Akademik Performans Üzerine Etkileri"
- Dr. Tomasz Niznikowski
  "Farklı Geri Bildirimlerle Motor Beceri Öğreniminin Geliştirilmesi"
- Dr. Seyfi Savaş
  "Türkiye'de dünden bugüne basketbol antrenörlük eğitimi"
- Dr. Bihter Akınoğlu
  "Sporcularda Postür Analizi: Cinsiyet ve Spor Dalına Özgü Postürel Farklılıkların İncelenmesi"
- Dr. Tuğba KOCAHAN
  "Spor Yaralanmalarının Cinsiyet ve Spor Dalına Göre İncelenmesi"
- Dr. Ian Heazlewood
  "2006'dan 2019'a Kadar Kadınların Heptatlonunda Faktör Yapısı ve Performans Değişiklikleri: Heptatlon Eğitimi İçin Etkiler ve Uygulamalar"
- Dr. İbrahim Yıldıran
  "Selim Sırrı Tarcan'dan Yansımalar"
- Dr. Ömer Şener
  "Beden Eğitimi Öğretmenliğinin Gizemleri"
- Dr. Temuçin Faik Ertan
  "Atatürk Donemi Gençlik ve Spor Politikaları"

SB851

TÜRKİYE'DE OTİZM VE FİZİKSEL AKTİVİTE ÜZERİNE YAPILAN DOKTORA TEZLERİNİN İNCELENMESİ

[1]Okay CAN, [1]Eren ULUÖZ, [1]Gonca İNCE

[1]Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu, ADANA

Email : okay.cnn@gmail.com, euluoz@cu.edu.tr, gince@cu.edu.tr

TÜRKİYE'DE OTİZM VE FİZİKSEL AKTİVİTE ÜZERİNE YAPILAN DOKTORA TEZLERİNİN İNCELENMESİ

Giriş ve Amaç

Otizm Spektrum Bozukluğu, sosyal alanlarda ortaya çıkan, iletişim ve etkileşimdeki yetersizlikler, sınırlı, yineleyici davranışlar, ilgiler veya etkinlikler ile kendini gösteren nörogelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır(APA, 2013). Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan bireyler pek çok alanda yetersizlik gösterebilmektedirler; bunlar, olağan dışı sosyal etkileşim ve sıralama davranışının gelişememesinden, ilgilerini, duygularını paylaşamamaya, etkileşimi başlatamamaya ya da toplumsal etkileşime girememeye dek değişen aralıkta, sosyal duygusal karşılık eksikliği söz konusu olabilmektedir(Tekin, 2015).

Yaygınlığı her geçen gün artmakta olan otizm spektrum bozukluğu, Toplumsal iletişim ve etkileşimde güçlükler ve sınırlı-yineleyici davranış örüntülerindeki yetersizlikle kendini gösteren yaygın gelişimsel bozukluk olarak tanımlanmaktadır. Yapılan epidemiyolojik çalışmalara göre 2000 yılında her 150 doğumda bir görülürken OSB prevelansı günümüzde %1,48'lere varan yüksek oranlarda her 68 çocukta bir görülmektedir. Nedeninin tam olarak bilinmeyişi ve sıklığının her geçen gün artışı otizm konusunda yapılan çalışmaları arttırmıştır(Kara ve Yılmaz, 2019; Önal ve Uçar, 2017).

Otizmli bireylerin motor becerilerinde de çeşitli problemler olduğu gözlemlenmektedir. Bu motor beceriler; ince ve kaba motor hareketlerde kısıtlılıklar, motor koordinasyon ve denge bozuklukları görülmektedir. Fiziksel aktivite engelli ve engelli olmayan çocuklar için yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürmeleri için oldukça önemlidir. Fiziksel aktivitelerle çocukların motor becerilerini, sosyalleşmelerini, fiziksel ve fizyolojik olarak gelişimlerini sağlamaktadır. Ayrıca vücut yağ oranını ve depresif semptomların azalmasında önemli bir rol oynamaktadır. Otizmli bireyler için uyarlanan fiziksel aktivite programları büyük bir yarar sağlamaktadır. Bu fiziksel aktivite programlarının yararlarına bakıldığında sosyal ve iletişim becerilerinin gelişimini sağlamasının yanı sıra fiziksel egzersizin motor koordinasyonda, dinamik dengede, kas gücünde, akademik performansta ve psikolojik durum üzerinde ilerlemeler kaydettiği belirtilmiştir. Ayrıca, sterotipik davranışlar ve vücut yağ oranında azalmaya yol açtığı söylenmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda fiziksel aktivitenin otizmli bireylerin gelişimi üzerindeki olumlu etkilerinin çok fazla olduğu görülmektedir(Aydın ve Sarol, 2014; Kara, Beyazoğlu ve Uysal, 2019). Bu çalışmanın amacı ise, Türkiye'de otizm ve fiziksel aktivite üzerine yapılmış doktora tezlerinin incelenmesidir.

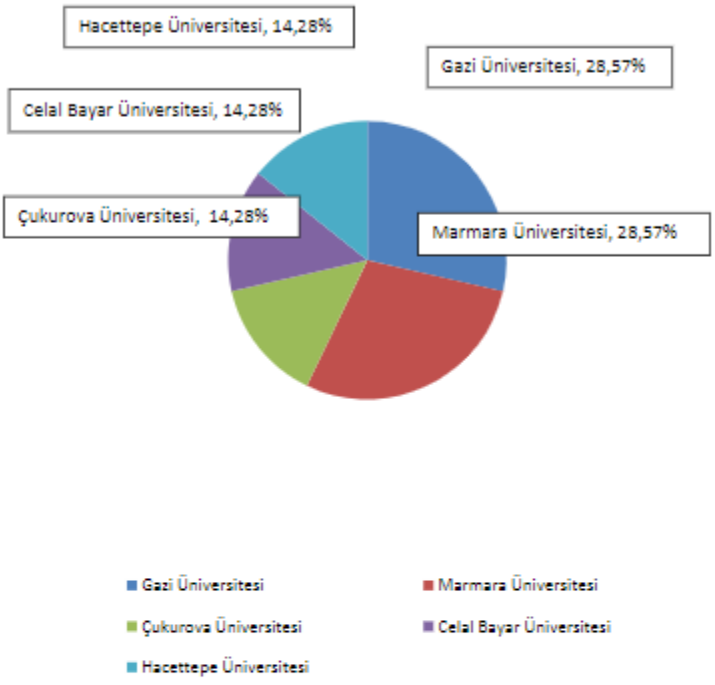
Yöntem

Çalışmada betimsel bir bakış açısı kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile Türkiye'de yapılmış otizm ve fiziksel aktivite ilişkisi ile ilgili doktora tezlerinin sayıları, bu doktora tezlerinin spor alanında yapılmış tüm doktora tezlerinin içerisindeki oranı, odaklandığı konular, üniversitelere göre dağılımları, yazım dilleri, erişime açıklık oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Veri kaynağı olarak Yükseköğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılmıştır. Evren örneklem (tam doyum) yöntemi kullanılmış olup evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır.

Bulgular

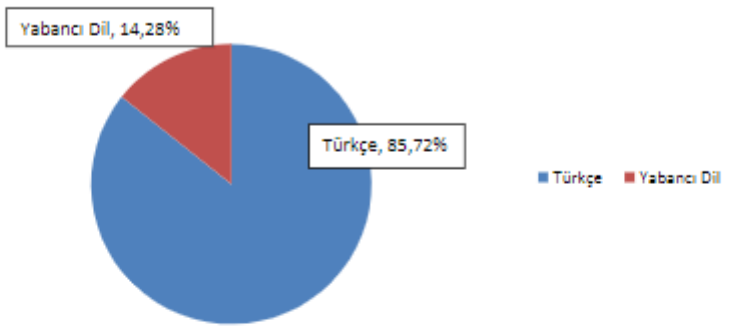
Yapılan analiz sonucunda fiziksel aktivite konulu toplam 7 doktora tezi olduğu görülmüştür. Bu tezlerin tamamı erişime açık durumdadır. Yayınlanan doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında % 28,57'sinin (2 Adet) Gazi Üniversitesinde, 28,57'sinin (2 adet) Marmara Üniversitesinde yapıldığı görülmektedir. Bu yüksek oranları Çukurova Üniversitesi (1 Adet), Celal Bayar Üniversitesi (1 Adet) ve Hacettepe Üniversitesi (1 Adet) %14,28'lik oranla takip etmektedir. Yazım diline göre dağılımı incelendiğinde ise tezlerin %14,28'inin (1 Adet) İngilizce dilinde yazıldığı görülmüştür. Çalışmaların 4'ünde nicel, 2'sinde nitel ve 1'inde karma desenler kullanılmıştır. Çalışmaların tümünün 2013 yılından sonra olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalarda "fiziksel aktiviteye katılım", "fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi ilişkisi", "egzersiz ile motor beceriler ve fiziksel uygunluk ilişkisi", "fiziksel aktivite ile iletişim becerisi ilişkisi", "fiziksel aktivite ile fiziksel uyum ve sosyal uyum ilişkisi", "hareket eğitimi ve fiziksel aktivite ilişkisi", "egzersiz ile motor performans ve stereotipik hareketler arasındaki ilişki" gibi konuların incelendiği görülmüştür.

ŞEKİL 1 . DOKTORA TEZLERİNİN ÜNİVERSİTELERE GÖRE DAĞILIMI

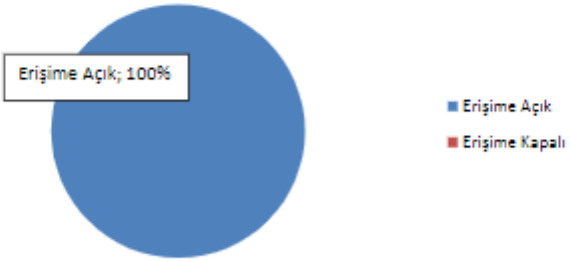
Şekil 1'e göre yayınlanan doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımlarına bakıldığında tezlerin %28,57'sinin (2 Adet) Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde yapıldığı görülmüştür. Bu oranları %14,28 (1 Adet) ile Çukurova Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi takip etmektedir.

ŞEKİL 2. DOKTORA TEZLERİNİN YAZIM DİLİ

Şekil 2'ye göre tezlerin yazım diline göre dağılımı incelendiğinde ise tezlerin sadece %14,28'inin (1 adet) İngilizce dilinde yazıldığı görülmüştür.

Şekil 3. Yapılan Tezlerin Tam Metin Erişime Açıklık Oranları

Şekil 3'de görüldüğü gibi yapılan tezlerin tamamı erişime açık durumdadır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bulguların baktığımızda otizm spektrum bozukluğu gibi dünya da ve ülkemizde yaygınlığı oldukça yüksek olan ve spor ve fiziksel aktivitenin otizmli bireyler üzerindeki faydalarının öneminin her geçen gün arttığı bir konuda bu kadar az sayıda doktora tezi yapılmış olması olumsuz bir durum olarak düşünebiliriz. Otizm ve fiziksel aktivite konusunda yapılmış doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımlarını incelediğimizde Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nin tüm tezlerin yarısından fazlasını ürettiği görülmektedir. Yapılan doktora tezlerinin alanları incelendiğinde Beden eğitimi ve spor alanı, hareket ve antrenman bilimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve fiziksel tıp ve rehabilitasyon alanında çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Fiziksel aktivite, tüm insanlarda olduğu gibi otizmli bireylerin sağlıklı yaşam stilinin bir parçası olmasına karşın göz ardı edilmektedir(Penny, 2005). Bu doğrultuda literatürdeki çalışmalara baktığımızda bu durumu destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Kara vd. (2019) göre literatür incelendiğinde çocuk ve ergenlerde egzersizin fiziksel uygunluk parametreleri üzerine etkileri konusunda çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Ancak otizmli bireylerde egzersizin fiziksel uygunluk parametreleri üzerine etkileri ile ilgili araştırmaların sayısının çok az olduğu görülmektedir. Ayrıca otizmli bireylerde egzersizin etkisiyle ilgili yapılan çalışmalar daha çok iletişim becerileri, sosyal beceriler, tekrarlayan ve kısıtlanmış ilgi alanları ve sterotip davranış bozuklukları üzerine yoğunlaşmaktadır. Uluöz (2019) futbol üzerine yapılmış olan doktora tezlerini incelediğinde 193 adet doktora tezi içerisinden sadece 3 adet çalışma engelliler alanında olduğu görülmüştür. Benzer başka bir çalışmada ise Nazlıcan ve Uluöz'ün (2019) yapmış oldukları basketbol üzerine yapılan doktora tezlerinin incelenmesi konulu çalışmasında 50 adet basketbol branşına özgü doktora tezi bulunmasına rağmen bunlardan sadece 6'sının engelliler alanında yapıldığı görülmüştür. Spor bilimleri temel alanları ve alt alanlarının multidisipliner yapısı gereği spor branşlarına özgü yapılmış doktora tezlerinde engelliler alanında olduğu gibi otizm ve fiziksel aktivite konusunda da çok az sayıda doktora tezi yazıldığı olumsuz yönlerden biri olarak görülmüştür.

Sonuç olarak son yıllarda otizm prevelansındaki hızlı artış dikkate alındığında yapılan doktora tezlerinin sayısal olarak ve üniversitelere göre dağılımları açısından oldukça yetersiz olduğu görülmüştür. Bunun sonucu olarak çalışılan konuların da kısıtlı kaldığı söylenilebilir. Öneri olarak özellikle uluslararası literatür incelendiğinde fiziksel aktivite ve sporun otizmli bireyler üzerindeki olumlu etkileri ile ilgili çok daha çeşitli konularda çalışmalar olduğu ve fiziksel aktivitenin otizmli bireylerin yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkileri düşünüldüğünde bu konularda daha fazla sayıda ve kapsamlı çalışmalar yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Kaynaklar

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-V): Amerikan Psikiyatri Birliği, DSM-5 tanı ölçütleri başvuru el kitabı. E. Köroğlu (Çev.). Ankara: Boylam Psikiyatri Enstitüsü Hekimler Yayın Birliği.

Aydın, İ. ve Sarol, H. (2014). Otizmli Bireylerin fiziksel Aktivite Programlarına Katılımını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi. International Journal of Sport Culture and Science, 2 (Special Issue 1), 870-880. doi: 10.14486/IJSCS162.

Kara, E., Beyazoğlu, G. ve Uysal, E. (2019). Otizmli Çocuklarda Temel Hareket Eğitiminin Fiziksel Uygunluk Parametreleri Üzerine Etkisi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Dergisi, 17(1), 88-102. doi: 10.33689/spormetre.503317.

KARA, T. ve Yılmaz, S. (2019). Otizm spektrum bozukluğu tanısına sahip çocukların ebeveynlerinde zihin kuramı ve ilişkili faktörler. Klinik Psikiyatri Dergisi, 22(2). doi: 10.5505/kpd.2018.83007.

Nazlıcan, M. Ç. ve Uluöz, E. (2019). Basketbolda Yapılan Doktora Tezlerinin İçerik Analizi Yöntemi İle İncelenmesi. 17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 1256. (Özet Bildiri)(Yayın No: SB722).

Önal, S. ve Uçar, A. (2017). Otizm Spektrum Bozukluğu Tedavisinde Beslenme Yaklaşımları. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 6(1), 179-194.

Penny, N. B. (2005). İstiyorum İhtiyacım Var Çünkü Farklıyım. 1.Baskı. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Tekin, E. D. (2015). Problem çözme eğitiminin otizm spektrum bozukluğu olan çocuk annelerinin problem çözme becerileri ve bazı psikolojik değişkenler üzerindeki etkisi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Uluöz, E. (2019). Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarında Futbol Branşı Üzerine Yapılan Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. 17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 1244. (Özet Bildiri)(Yayın No: SB676).